Dosarul: nr.2a-3764/23(2-23037627-02-2a-05102023)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător - T. Balan

D E C I Z I E

08 aprilie 2025 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Marina Anton
Judecătorii: Constantin Roșca și Dorin Dulghieru
Grefier Tinca Zagorodnîi

examinând în ședință publică, apelul declarat de Elena Munteanu, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva Elenei Munteanu cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și încasarea despăgubirii, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 iunie 2023, prin care acțiunea a fost admisă parțial, -

A C O N S T A T A T:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 13 martie 2023, Eugeniu Turuta a depus cerere de chemare în judecată împotriva Elenei Munteanu cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și încasarea despăgubirii pentru fiecare drept încălcat.
2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, este autor al mai multor cărți din domeniul informării despre componentele electronice semiconductoare, în special al cărților: „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”.
3. A menționat că, cartea/opera „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” a fost creată de către el pe parcursul mai multor ani și în anul 2008 a fost publicată în tiraj de 5 000 exemplare pe suport de hârtie, în baza contractului de autor nr. 31/12_2005, de către editura NIT din Sankt-Peterburg, Federația Rusă.
4. A afirmat că, după expirarea termenului de valabilitate a contractului de autor, 01 ianuarie 2011, opera a fost modificată de către autor (transformată în

fișier în format electronic cu extensia.pdf) și în anul 2017 a fost publicată pe site-ul personal al autorului http://www.turuta.md pentru distribuire gratuită.

5. A relatat că, cartea/opera „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” a fost creată de către el pe parcursul mai multor ani și în anul 2010 a fost publicată în tiraj de 5 000 exemplare pe suport de hârtie, în baza contractului din 12 august 1999, de către editura DMK din Moscova, Federația Rusă.

6. A susținut că, după expirarea termenului de valabilitate a contractului de autor, 13 august 2016, opera a fost modificată de către autor (transformată în fișier în format electronic cu extensia.pdf) și în anul 2017 a fost publicată pe site-ul personal al autorului http://www.turuta.md pentru distribuire gratuită.

7. Reclamantul pretinde că, în cadrul procesului de judecată la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta și Radu Turuta împotriva companiei Hetzner Online GmbH, la data de 19 august 2022, avocatul Elena Munteanu, în calitate de reprezentant al companiei pârâte, a anexat la referința la cererea de extindere a pretențiilor a coreclamanților un compact disk DVD în calitate de probă, cu copiile/reproducerile a două cărți („5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги”; „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”), descărcate/distribuite de pe site-ul http:///www.turuta.md.

8. A notat că, la prezenta cerere de chemare în judecată a anexat copiile extraselor din referința la cererea de extindere a pretențiilor a coreclamanților semnate de Elena Munteanu și copia de pe plicul în care se află DVD-ul cu reproducerea cărților sale, prin care se probează cu certitudine că, reproducerile cărților pe DVD au fost făcute de Elena Munteanu.

9. La fel, indică în cererea de chemare în judecată că, operele „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” au fost publicate pe site-ul http://www.turuta.md în mod legal, iar distribuirea operelor menționate, de asemenea, este legală, însă reproducerea ulterioară a operelor, după distribuire, fără acordul autorului Eugeniu Turuta, este ilegală, doarece permisiunea autorului la reproducerea operelor după distribuite nu există.

10. A relevat că, încălcarea drepturilor sale de autor de către Elena Munteanu nu este obiect de examinare nici al unui alt dosar civil din Republica Moldova sau altă țară.

11. A subliniat că, drepturile sale de autor încălcate de către Elena Munteanu sunt următoarele: dreptul la valorificare prin reproducere a cărții „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și dreptul la valorificare prin reproducere a cărții „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”.

12. A declarat că, conform art. 63 alin. (1) și (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 02 iulie 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în cadrul procedurilor judiciare iniţiate în privinţa încălcării dreptului de autor, a drepturilor conexe sau a altor drepturi protejate de prezenta lege, persoanele specificate la art. 55 alin. (2) pot solicita instanțelor de judecată sau altor organe competente, după caz, recunoașterea drepturilor lor, constatarea încălcării acestora, restabilirea situaţiei existente pînă la încălcarea dreptului şi încetarea acţiunilor care comportă încălcarea dreptului sau creează pericolul încălcării lui, precum şi repararea prejudiciului prin stabilirea unor despăgubiri. Instanţa de judecată, la stabilirea despăgubirii, va ţine cont de necesitatea: achitării unei compensaţii de la 500 până la 500 000 lei pentru fiecare drept încălcat.
13. Reclamantul Turuta Eugeniu a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării drepturilor sale patrimoniale de autor, la valorificare prin reproducere fără permisiunea autorului a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” de către Elena Munteanu prin reproducerea ilegală a cel puțin 3 exemplare a conținutului acestora și încasarea din contul pârâtei Elena Munteanu în beneficiul său a despăgubirii în sumă de 1000 de lei, pentru încălcarea drepturilor sale patrimoniale de autor.
14. La data de 25 aprilie 2023, Eugeniu Turuta a depus cerere de extindere a pretențiilor, indicând că, la data de 13 martie 2023, a depus cerere de chemare în judecată cu privire la încălcarea drepturilor sale de autor de către Elena Munteanu, prin care a solicitat constatarea încălcării drepturilor sale patrimoniale de autor, la valorificare prin reproducere fără permisiunea autorului a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” de către Elena Munteanu prin reproducerea ilegală a cel puțin 3 exemplare a conținutului acestora și în conformitate cu art.63 alin.(2) lit.c) din Legea nr.139 din 02 iulie 2010, pentru încălcarea drepturilor sale patrimoniale de autor, încasarea din contul pârâtei Elena Munteanu în beneficiul său a despăgubirii în sumă de 1 000 de lei.
15. A menționat că, în cadrul procesului de judecată la cererea de chemare în judecată depusă de către Eugeniu Turuta și Radu Turuta împotriva companiei Hetzner Online GmbH, la data de 19 august 2022, avocatul Elena Munteanu, în calitate de reprezentant al companiei pârâte, a anexat la referința la cererea de extindere a pretențiilor a coreclamanților un compact disk DVD în calitate de probă, cu copiile/reproducerile a două cărți „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”, descărcate/distribuite de pe site-ul http:///www.turuta.md.

16. A afirmat că, în afară de compact disk, Elena Munteanu a anexat și extrase de pe site-ul http://www.turuta.md și, anume, pagina web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World” în limba engleză, cu traducere în limba română, pagina web „Descărcare gratuită” în limba engleză, cu traducere în limba română și pagina web „Secțiunea cărți de date în format electronic” în limba engleză, cu traducere în limba română, tipărite/reproduse pe hârtie în cel puțin trei exemplare.
17. A relatat că, accesarea operelor „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” de pe site-ul http:///www.turuta.md este legală, permisă de autor, dar reproducerea, traducerea și distribuirea ulterioară a operelor către terțe persoane este ilegală, deoarece a fost efectuată fără permisiunea autorului.
18. A susținut că, astfel, Elena Munteanu a încălcat drepturile sale de autor asupra operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și asupra paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” și, anume, dreptul de reproducere a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” - 5 drepturi; dreptul de distribuire a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” - 5 drepturi; dreptul de traducere a operelor/paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” - 3 drepturi, iar în total 13 drepturi.
19. Solicită admiterea acțiunii, constatarea încălcării următoarelor drepturi patrimoniale de autor ale autorului Eugeniu Turuta de către Elena Munteanu: dreptul de reproducere a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” - 5 drepturi; dreptul de distribuire a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные

усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” - 5 drepturi; dreptul de traducere a operelor/paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” - 3 drepturi, iar în total 13 drepturi și în conformitate cu art.63 alin.(2) lit.c) din Legea nr.139 din 02 iulie 2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor ale autorului Eugeniu Turuta la valorificarea operelor „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic”, dreptul exclusiv la valorificarea operelor, inclusiv prin distribuire, reproducere și traducere, încasarea din contul pârâtei Elena Munteanu în beneficiul său a despăgubirii în sumă de 6 500 de lei.

20. Ulterior, la data de 02 mai 2023, reclamantul Eugeniu Turuta a mai depus o cerere de extindere a pretențiilor, indicând că, la data de 13 martie 2023, a depus cerere de chemare în judecată cu privire la încălcarea drepturilor sale de autor de către Elena Munteanu asupra operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”.

21. A menționat că, în cadrul procesului de judecată la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta și Radu Turuta împotriva companiei Hetzner Online GmbH, la data de 19 august 2022, avocatul Elena Munteanu, în calitate de reprezentant al companiei pârâte, a anexat la referința la cererea de extindere a pretențiilor a coreclamanților un compact disk DVD în calitate de probă, cu copiile/reproducerile a două cărți „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”, descărcate/distribuite de pe site-ul http:///www.turuta.md.

22. A afirmat că, în afară de compact disk, Elena Munteanu a anexat și extrase de pe site-ul http://www.turuta.md și, anume, pagina web „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World” în limba engleză, cu traducere în limba română, pagina web „Descărcare gratuită” în limba engleză, cu traducere în limba română și pagina web „Secțiunea cărți de date în format electronic” în limba engleză, cu traducere în limba română, tipărite/reproduse pe hârtie în cel puțin trei exemplare.

23. A indicat că, la data de 25 aprilie 2023, a înaintat cerere de extindere a pretențiilor la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat constatarea încălcării drepturilor sale de autor asupra cărților și paginelor web și încasarea despăgubirilor pentru aceste încălcări în mărime de 6500 de lei.

24. A susținut că, la aceeași dată, în cadrul aceluiași proces de judecată, avocatul Elena Munteanu a anexat extrase din paginele web de pe site-ul http:///www.turuta.md „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019, cu traducere în limba română. Extrasele de pe paginele web au fost descărcate de pe site-ul http:///www.web.archive.org, apoi reproduse pe suport de hârtie, traduse și distribuite fără acordul autorului Eugeniu Turuta.
25. A invocat că, astfel, Elena Munteanu a încălcat drepturile sale de autor asupra operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și paginelor web a site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 și, anume, dreptul de reproducere a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web a site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 - 7 drepturi; dreptul de distribuire a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 - 7 drepturi; dreptul de traducere a operelor/paginelor web a site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 - 5 drepturi, iar în total 19 drepturi.
26. Solicită admiterea acțiunii, constatarea încălcării următoarelor drepturi patrimoniale de autor ale autorului Eugeniu Turuta de către Elena Munteanu: dreptul de reproducere a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web a site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”,

„Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 - 7 drepturi; dreptul de distribuire a operelor/cărților „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации” și a paginelor web a site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 - 7 drepturi; dreptul de traducere a operelor/paginelor web a site-ului http:///www.turuta.md „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World”, „Descărcare gratuită”, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2018, „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2019 și „Secțiunea cărți de date în format electronic” ediție 2021 – 5 drepturi, iar în total 19 drepturi și în conformitate cu art. 63 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 139 din 02 iulie 2010 pentru încălcarea drepturilor sale patrimoniale de autor, încasarea din contul pârâtei Elena Munteanu în beneficiul său a despăgubirii în sumă de 9 500 de lei.

Poziția instanței de fond:

27. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 iunie 2023, acțiunea depusă de Turuta Eugeniu a fost admisă parțial.

28. Instanța de fond a dispus constatarea încălcării de către Elena Munteanu a următoarelor drepturi patrimoniale de autor ale lui Eugeniu Turuta: dreptul de reproducere, dreptul de distribuire și dreptul de traducere a paginilor web ale site-ului http://www.turuta.md „Secțiunea cărții de date în format electronic” ediție 2018 și „Secțiunea cărții de date în format electronic” ediție 2019.

29. La fel, instanța de fond a dispus încasarea de la Elena Munteanu în beneficiul lui Eugeniu Turuta despăgubirea pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor în sumă de 3000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

30. Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 septembrie 2023, emisă în cauza dată, s-a dispus încasarea de a Elena Munteanu in beneficiul statului taxa de stat în suma de 150 lei.

Solicitarea apelantului:

31. La data de 18 iulie 2023, Elena Mocanu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 iunie 2023, iar la 08 noiembrie 2023 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. Prin cererea de apel, a fost solicitată casarea si a hotărârii suplimentare emise de instanța de fond.

Argumentele participanților la proces:

32. În motivarea cererii de apel, apelantul a indicat că, instanța de fond nu a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei, nu a apreciat corect probele și argumentele invocate, iar normele de drept material au fost încălcate și aplicate eronat.
33. Astfel, apelanta și-a exprimat dezacordul ferm cu soluția instanței de fond, pe care o consideră neîntemeiată în fapt și în drept, formulând următoarele critici.
34. În sensul expus, apelanta Munteanu Elena indică că, instanța de fond a interpretat și aplicat greșit prevederile Legii nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în special art.28 lit.f), care permite utilizarea operelor fără consimțământul autorului atunci când aceasta este făcută „pentru a asigura derularea și reflectarea adecvată a procedurilor judiciare".
35. În opinia apelantei, capturile de ecran din operele pretins încălcate au fost folosite exclusiv în acest scop, pentru probațiune într-un proces civil, iar nu în scop comercial sau de valorificare independentă, astfel încât nu poate fi reținută vreo încălcare a drepturilor de autor.
36. În cererea de apel, apelanta atrage atenția asupra unei inconsecvențe majore între raționamentul juridic și concluzia instanței de fond. Astfel, deși aceasta reține că operele au fost utilizate ca probe în cadrul unei proceduri judiciare, totuși ajunge să constate existența unei încălcări, ceea ce, potrivit apelantei, contravine logicii și spiritului Legii nr.139/2010, dar și art.28 al Directivei 2001/29/CE, transpuse în legislația națională.
37. Se subliniază că, operele respective erau publice și gratuite pe pagina web a autorului, accesibile oricui, inclusiv prin servicii de arhivare web precum webarchive.org. Prin urmare, nu a existat niciun prejudiciu efectiv, iar capturile nu au fost valorificate economic de către apelantă, ceea ce atrage aplicabilitatea art.25 din Legea nr.139/2010 privind reproducerea temporară a operelor fără semnificație economică de sine stătătoare.
38. Apelanta Munteanu Elena, invocă dispozițiile Legii cu privire la avocatură nr.1260/2002 și Codul deontologic al avocatului, potrivit cărora avocatul este obligat să asigure un proces echitabil și să acționeze pentru apărarea intereselor legitime ale clientului. În această lumină, utilizarea operelor vizate ca probe în proces constituie exercitarea atribuțiilor profesionale și nu o acțiune prejudiciabilă.
39. **C**onsideră partea apelantă că că nu există temei pentru încasarea sumei de 3000 lei, cu titlu de despăgubiri, deoarece intimatul a pus personal la dispoziția publicului operele respective și nu a demonstrat niciun prejudiciu efectiv.
40. Sub un alt aspect, Munteanu Elena a invocat și regimul fiscal și juridic al birourilor asociate de avocați, care sunt persoane juridice. Prin urmare, orice încasare de despăgubiri pretinse pentru activitatea profesională a avocatului Elena Munteanu trebuia să fie direcționată către contul BAA „Tănase și Partenerii", iar

nu către avocatul personal, nefiind întrunite cerințele legale privind titularul drepturilor pretins prejudiciate.
41. Apelanta califică acțiunea intentată de intimat drept un abuz de drept și o formă de intimidare în activitatea profesională a avocatului, contrară art.13 Cod civil. Pretinde partea că scopul acțiunii nu a fost protejarea unui interes legitim, ci intimidarea avocatului pentru acțiuni profesionale întreprinse în numele clientului său.
42. În concluzie, apelanta solicită casarea ambelor hotărâri, cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată formulate de Eugeniu Turuta, pe motiv că este vădit neîntemeiată, nelegală și inadmisibilă în raport cu legislația aplicabilă și jurisprudența constantă privind limitele exercitării drepturilor de autor în contextul activității judiciare.
43. Apelanta Munteanu Elena, în ședința instanței de apel a solicitat admiterea apelului în baza motivelor de fapt și de drept invocate, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 iunie 2023 și a hotărârii supliemntare din 15 septembrie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Turuta Eugeniu.
44. Reprezentantul apelantei, avocatul Sergiu Cotruța, fiind citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, motiv din care, Colegiul, cu referire la prevederile art.379 Cod de procedură civilă, a dispus examinarea pricinii în lipsa acestuia.
45. Intimatul Turuta Eugeniu, în ședința instanței de apel, a susținut argumentele expuse în referința depusă asupra cererii de apel, solicitând respingerea apelului declarat și menținerea fără modificări a hotărârii primei instanțe.
Termenul de declarare a apelului:
46. În conformitate cu prevederile art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
47. În acest context, având în vedere că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat public la 21 iunie 2023, iar hotărârea suplimentară la 15 septembrie 2023, apelul fiind depus la 18 iulie 2023, cel suplimentar la 08 noiembrie 2023, Colegiul atestă că, apelul este depus în termenul legal.
Aprecierea instanței de apel:
48. Ascultând explicațiile participanților la proces, și analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare aplicabile speței în cauză, instanța consideră că, apelul declarat de Munteanu Elena este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea hotătîrilor instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, din următoarele considerente.

49. Potrivit art.373 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.
50. Conform art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.
51. În conformitate cu art.386 alin.(1) lit.a), c) și d) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii nu au fost constatate și elucidate pe deplin; concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sânt în contradicție cu circumstanțele pricinii; normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.
52. De asemenea, potrivit art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
53. Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
54. În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.
55. Prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
56. Astfel, Colegiul reține că, reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, sarcina instanței de apel este de a examina efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).

57. Potrivit art.6 CEDO, instanței judecătorești î-i este atribuită obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Țările de Jos). Din interpretarea art.6 al CEDO, se reține că, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.
58. Astfel, urmare a administrării probatoriului pe marginea cauzei date, Colegiul a stabilit că Eugeniu Turuta este autorul operelor științifice „5000 современных микросхем УНЧ и их аналоги” și „Предварительные усилители низкой частоты, регуляторы громкости и тембра, усилители индикации”, recunoscute ca rezultat al unei creații intelectuale originale în domeniul tehnico-științific.
59. Potrivit materialelor din dosar, în cadrul unui litigiu civil inițiat de Eugeniu Turuta și Radu Turuta împotriva companiei Hetzner Online GmbH, la data de 19 august 2022, doamna Elena Munteanu, în calitate de reprezentant legal al companiei pârâte, a anexat la referința formulată față de cererea de extindere a pretențiilor depusă de coreclamanți un compact disk (DVD), care conținea copii digitale ale celor două opere sus-menționate, în format pdf, descărcate de pe site-ul oficial al autorului, http://www.turuta.md.
60. Pe lângă acest suport electronic, reprezentanta companiei Hetzner Online GmbH, a mai anexat și extrase tipărite ale unor pagini web provenind de pe același site - „Cum cumpărăm cărțile de date Turuta Electronics World” (în limba engleză și cu traducere în limba română), „Descărcare gratuită” (engleză și română), precum și „Secțiunea cărți de date în format electronic” (engleză și română), toate în cel puțin trei exemplare tipărite, prezentate ca mijloace de probă.
61. Ulterior, instanța reține că, la data de 25 aprilie 2023, în cadrul aceleiași cauze aflate pe rolul instanței, Elena Munteanu, în aceeași calitate de reprezentant procedural al companiei Hetzner Online GmbH, a depus extrase din paginile web ale site-ului www.turuta.md, intitulate „Secțiunea cărți de date în format electronic” - edițiile 2018 și 2019, obținute din arhiva publică www.web.archive.org, ulterior reproduse pe suport de hârtie și traduse în limba română, fiind de asemenea utilizate ca mijloace de probă procesuală.
62. În conformitate cu prevederile art.11 alin.(1) din Legea nr.139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, aflate în vigoare la data faptelor analizate, autorul sau titularul drepturilor patrimoniale de autor are dreptul exclusiv de a permite sau de a interzice valorificarea operei sale, inclusiv prin:

a) reproducerea operei;
b) distribuirea originalului sau a copiilor operei;
j) traducerea operei.

63. Dispozițiile respective se regăsesc, într-o formulare aproape identică, și în art.11 alin.(1) din Legea nr. 230 din 28 iulie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în vigoare din 9 octombrie 2022.

64. Conform art.3 al ambelor acte normative, sunt relevante următoarele definiții:

– *distribuire* - punerea în circulație, prin vânzare sau prin orice alt mod de transmitere, cu titlu oneros ori gratuit, a originalului ori a copiilor unei opere, precum și oferirea publică a acestora;

– *reproducere* - realizarea unuia ori a mai multor exemplare ale unei opere, prin orice mijloc sau formă, inclusiv în scopul de imprimare sau stocare pe suporturi materiale ori electronice;

– *operă* - rezultatul unei creații intelectuale originale, indiferent de forma de exprimare sau valoarea acesteia.

65. Totodată, art.28 alin.(1) lit.f) din Legea nr.139/2010 instituie o excepție expresă, în temeiul căreia este permisă utilizarea operelor, fără consimțământul autorului și fără plata vreunei remunerații, atunci când aceasta este realizată în scopul securității publice sau pentru a asigura desfășurarea și reflectarea adecvată a procedurilor administrative sau judiciare.

66. Având în vedere aceste prevederi legale, instanța reține că, în ședința de judecată din 19 august 2022, Elena Munteanu, în calitate de reprezentant procedural al companiei Hetzner Online GmbH, a prezentat compact disc-ul conținând fișierele operei, precum și materialele tipărite aferente paginilor web ale site-ului autorului, în scopul dovedirii poziției procesuale a pârâtei. Acțiunea a fost întreprinsă exclusiv în contextul realizării apărării într-un proces civil și se încadrează în mod evident în excepția legală prevăzută de art.28 alin.(1) lit.f) din Legea nr.139/2010.

67. Cu toate acestea, instanța de fond a considerat că, prin reproducerea, tipărirea, traducerea și prezentarea în instanță a materialelor provenite de pe site-ul www.turuta.md, inclusiv ale edițiilor arhivate din 2018 și 2019 ale paginii „Secțiunea cărți de date în format electronic” Elena Munteanu ar fi încălcat drepturile patrimoniale ale autorului, constând în dreptul la reproducere, distribuire și traducere.

68. Respectiv, instanța de fond a reținut greșit că, aceste acte ar constitui o valorificare neautorizată a operei, în sensul art.54 din Legea nr.139/2010, ignorând complet caracterul juridic al activității desfășurate, activitate procesuală exercitată în virtutea unui mandat profesional de avocat, în numele și pentru apărarea intereselor unei părți într-un litigiu pendinte.

69. Astfel, un prim moment esențial omis de instanța de fond îl constituie calitatea procesuală a Elenei Munteanu.
70. Colegiul a constatat că, aceasta nu a acționat în nume propriu, ci exclusiv în exercitarea mandatului profesional de avocat, în temeiul unui contract de asistență juridică valabil.
71. În virtutea art.2 și art.4 din Legea nr.1260/2002 cu privire la avocatură, avocatul este un participant al actului de justiție care exercită dreptul la apărare în numele și în interesul clientului său, fără a dobândi o calitate procesuală proprie de parte materială în litigiul respectiv.
72. În consecință, Elena Munteanu nu poate figura ca pârâtă într-o acțiune personală privind utilizarea probelor prezentate în procesul pe care l-a instrumentat ca avocat, întrucât atribuțiile exercitate au fost efectuate în mod legal, în limitele profesiei și în cadrul litigiului pendinte.
73. Sub un alt aspect, instanța de apel reține că, utilizarea operelor de către avocatul pârât în procesul civil anterior a avut exclusiv scop probatoriu, fiind justificată în temeiul art.28 alin.(1) lit.f) din Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe (în vigoare la data faptelor), care stipulează că, sunt permise fără consimțământul autorului sau al altui titular al dreptului de autor şi fără plata vreunei remuneraţii următoarele acţiuni: utilizarea în scopul securităţii publice sau pentru a asigura derularea şi reflectarea adecvată a procedurilor [...] judiciare.
74. Aplicarea acestei excepții este condiționată doar de respectarea caracterului procesual al utilizării operei, fără difuzare comercială sau alterare a integrității acesteia - condiții ce sunt evident întrunite în speță.
75. În consecință, Elena Munteanu nu putea fi legal chemată în judecată în calitate de pârâtă pentru acte întreprinse în executarea mandatului profesional de avocat, cu atât mai mult cu cât acțiunea se referă la simple activități de prezentare a probelor în fața instanței. A admite contrariul ar însemna că, orice avocat care anexează la dosar un document conținând o lucrare protejată să poată fi tras personal la răspundere, ceea ce ar paraliza funcția apărării și ar afecta grav principiul contradictorialității și al dreptului la apărare.
76. Întru argumentarea soluției sale, instanța de apel reține de asemenea că nu s-a făcut dovada unei utilizări comerciale a operelor și nici nu s-a dovedit producerea unui prejudiciu efectiv intimatului.
77. Reproducerea paginilor de pe site-ul propriu al autorului, site care permitea descărcarea gratuită a fișierelor fără restricții tehnice sau licențiale , nu poate fi calificată drept o încălcare a dreptului exclusiv la reproducere sau distribuire, în condițiile în care opera a fost oferită în mod voluntar și gratuit de către autor, pentru un public general nedeterminat.

78. În atare condiții, se poate reține că, autorul și-a exprimat în mod tacit consimțământul cu privire la descărcarea și utilizarea operei în scopuri rezonabile, inclusiv procesuale. Lipsa oricărei licențe sau mențiuni de rezervare a drepturilor indică, cel puțin, acceptarea unei utilizări libere în afara circuitului comercial. Acest element subminează fundamental argumentul unei pretinse atingeri a drepturilor patrimoniale.
79. La fel, instanța de apel reține că, intimatul Eugeniu Turuta nu a făcut dovada existenței unui prejudiciu material concret, nici a unui prejudiciu moral. Or, pentru angajarea răspunderii civile delictuale este necesară dovedirea cumulativă a faptei ilicite, prejudiciului și a legăturii de cauzalitate, indicate la art.1395 Cod civil.
80. În lipsa unei valorificări comerciale, a unei difuzări publice în afara cadrului judiciar sau a unei alterări a operei, nu se poate reține existența unei încălcări juridic
81. Astfel, ținând cont de cele expuse, Colegiul reține argumentele apelantei Elena Munteanu, astfel cum au fost dezvoltate în cererea de apel și completările depuse, sunt întemeiate juridic și corect motivate, întrucât evidențiază calitatea sa procesuală pasivă improprie în litigiul de față; relevă aplicabilitatea art.28 din Legea nr.139/2010 în contextul utilizării materialului în cadrul unui proces civil; indică inexistența unui act de valorificare ilicită a drepturilor patrimoniale de autor și lipsa oricărui profit sau prejudiciu econom,subliniază caracterul public și neîngrădit al operelor de pe site-ul autorului, invocă faptul că traducerea materialelor s-a făcut exclusiv în scopul prezentării clare a conținutului probelor într-un litigiu internațional.
82. Instanța de apel va respinge poziția intimatului Eugeniu Turuta, prin care solicită respingerea apelului ca neîntemeiat, cu notarea faptului că apelanta Elena Munteanu ar fi încălcat drepturile patrimoniale de autor prin anexarea ca probă a unor opere fără consimțământul autorului și, deci, proba ar fi inadmisibilă.
83. Totuși, aceste afirmații nu pot fi reținute, fiind contrare regimului juridic aplicabil. Or, prezentarea operei, în cadrul unui litigiu nu echivalează cu valorificarea publică ori comercială a operei și, prin urmare, nu poate fi considerată ilegală.
84. În aceste condiții, instanța de apel constată că, hotărârea primei instanțe este nelegală, fiind pronunțată cu aplicarea greșită a normei de drept materială privind drepturile patrimoniale de autor, cu ignorarea excepției expres prevăzute de lege și cu nerespectarea regulilor de calitate procesuală.
85. Relevă Colegiul că, soluția primei instanțe conduce, în mod nejustificat, la sancționarea activității legitime a unui avocat în exercitarea funcției de reprezentare, creând un precedent periculos privind răspunderea profesională pentru fapte care sunt acoperite de excepțiile legale privind utilizarea operelor în interesul înfăptuirii justiției.

86. Din considerentele expuse și, având în vedere că, circumstanțele pricinii și normele materiale au fost stabilite, dar circumstanțele de fapt au fost reținute incorect, cu aprecierea lor greșită de către prima instanță, cum și aplicarea incorectă a cadrului legal, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Munteanu Elena, cu anularea soluției instanței de fond, cu adoptarea unei noi soluții prin care va respinge acțiunea formulată de Eugeniu Turuta ca fiind neîntemeiată, întrucât utilizarea operelor sale în cadrul unui proces judiciar, de către apărătorul uneia dintre părți, se încadrează în limitele legii și nu generează o încălcare a drepturilor de autor în sensul art.54 din Legea nr.139/2010.

87. Întrucât prin prezenta decizie a fost casată hotărârea instanței de fond din 21 iunie 2023, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată, iar cauza a fost soluționată în fond prin respingerea cererii ca neîntemeiată, pe cale de consecință urmează a fi casată și hotărârea suplimentară emisă de prima instanță la 15 septembrie 2023, prin care a fost dispusă încasarea taxei de stat de la pârâtul (apelant) în folosul bugetului de stat.

88. Această soluție se impune având în vedere că, potrivit art.art.94-96 din CPC, taxa de stat este compensată numai în cazul în care partea care a înaintat acțiunea, a avut câștig de cauză. Or, în prezenta cauză, reclamantul/intimat nu a obținut admiterea pretențiilor sale, cererea fiind respinsă în integralitate.

89. Prin urmare, nu sunt întrunite condițiile legale pentru obligarea părții adverse la plata taxei de stat.

89. În conformitate cu prevederile art.art.385 lit.c), 389-390, 394 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de Elena Munteanu.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 iunie 2023, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva Elenei Munteanu cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și încasarea despăgubirii și se emite o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Turuta împotriva Elenei Munteanu cu privire la constatarea încălcării drepturilor patrimoniale de autor și încasarea despăgubirii se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Marina Anton

Judecătorii: Constantin Roșca

Dorin Dulghieru